

Granskning av momshantering

Granskningsrapport

Region Jämtland Härjedalen

KPMG AB

2018-02-12

Antal sidor 14

Region Jämtland Härjedalen
Granskning av momshantering
KPMG AB
2018-02-12

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
1.1	Sammanfattning revisionsfrågor	2
2	Inledning och bakgrund	3
2.1	Syfte	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Ansvarig nämnd	4
2.5	Projektorganisation/granskningsansvariga	4
2.6	Oberoende och integritet	4
2.7	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Allmänt om momshantering i verksamheten	5
3.2	Rutinbeskrivning för momshantering	5
3.3	Hantering av inkommande fakturor	6
3.4	Redovisning av moms	7
3.5	Vår bedömning	8
3.5.1	Allmänt	8
3.5.2	Revisionsfrågorna	8
3.5.3	Momshantering för regionala utvecklingsförvaltningen	12
4	Slutsats och rekommendationer	13

1 Sammanfattning

Regionens revisorer vill säkerställa att rapportering av moms sker i enlighet med gällande lagar och regler samt att Regionen erhåller den momskompensation man är berättigad till.

Regionens momshantering är ändamålsenlig och följer, i stort sett, gällande lagar och regler. Vid vår granskning har vi funnit att Regionen inte redovisar moms på inköp av varor eller tjänster från andra EU-länder och inte heller inköp av tjänster från länder utanför EU. Vidare har inte Regionen tillvaratagit sin rätt att ansöka om momskompensation för inköp som görs inom ramen för den regionala utvecklingsförvaltningen.

Vi har också funnit brister i befintliga rutinbeskrivningar och i vissa fall saknas helt anvisningar kring hantering av speciella situationer. Vi har också konstaterat att det i vissa fall saknas kompetens och erfarenhet av att hantera komplexa och/eller komplicerade momsfrågor.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen för Region Jämtland Härjedalen att:

- Säkerställa att Regionen tillvaratar rätten att ansöka om momskompensation för inköp som görs inom ramen för den regionala utvecklingsförvaltningen och retroaktivt ansöker om kompensation för 2015, 2016 och 2017.
- Utveckla och komplettera befintligt dokument som används som rutin för momshantering (Momskompensation, särskilt statsbidrag) och gör det tillgängligt på Regionens intranät. T.ex. bör det kompletteras med anvisning avseende hanteringen av inköp från utlandet, såväl inköp av varor och tjänster från annat EU-land, som import av varor samt inköp av tjänster från land utom EU. Rutinen bör också kompletteras med regler om avdragsförbud och avdragsbegränsningar inom mervärdesskattelagens område.
- Se över de olika dokument, rutiner och anvisningar som har direkt eller indirekt anknytning till momshanteringen och sammanfoga dem alternativt hänvisa till respektive dokument på ett tydligt sätt.
- Förse samtliga dokument, rutiner eller anvisningar med uppgift om när senaste uppdateringen är gjort och vad som är nytt alternativt förändrat.
- Genomföra en generell momsutbildning för all personal inom förvaltningarna som i någon omfattning konterar fakturor och en mer fördjupad momsutbildning för ekonomi och personalavdelningen.
- Se över möjligheten att effektivisera momshanteringen, inklusive uppföljning och kontroll av densamma, utifrån befintliga IT-system.

1.1 Sammanfattning revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning	Kommentar
Finns aktuella och kända rutiner och anvisningar som beskriver momshanteringen och sker uppföljning av att rutinerna följs?	Delvis	Rutiner finns men de bör kompletteras. Ingen uppföljning av efterlevnaden av befintliga rutiner.
Har berörda kännedom om rutiner för momshantering och vilka styrande dokument som finns?	Delvis	Ansvariga på ekonomi- och personalenheten har kännedom. Kännedomen ute i förvaltningarna är ej kartlagd.
Finns rutin för att bevaka och informera om nya regelverk inom området?	Nej	Rutiner saknas.
Har ekonomipersonal och ansvariga tillräcklig och lämplig utbildning för att hantera moms?	Delvis	Reovisningsansvarig har god kompetens men i övrigt finns utbildningsbehov.
Sker redovisning av moms på ett tillfredsställande sätt?	Nej	Redovisningen omfattar flera manuella moment vilket gör den tidskrävande. Det saknas även rutiner för uppföljning och kontroll av att redovisningen är korrekt.
Sker ansökan om ersättning för ökade kostnader som uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, social omsorg och utbildning samt hyra av lokal för vissa former av särskilt boende på ett korrekt sätt?	Delvis	Rutin för kontroll/uppföljning av att all ersättning fångats upp saknas. Kompensation har inte sökts för ökade kostnader hos regionala utvecklingsförvaltningen.
Redovisas moms vid inköp av varor och tjänster från utlandet på ett korrekt sätt?	Nej	Moms redovisas på import av varor. Moms redovisas dock inte på inköp av varor och tjänster från EU respektive inköp av tjänster från land utom EU.

2 Inledning och bakgrund

Vi har av Region Jämtland Härjedalens revisorer fått i uppdrag att granska momshanteringen i Region Jämtland Härjedalen ("Regionen"). Granskningen är beslutad i revisionsplanen för 2017.

Hanteringen av moms är generellt sett en komplex fråga med såväl teknisk detaljering som relativt omfattande administrativa krav och det finns därmed risk att Regionen inte hanterar den korrekt. För den moms som Regionen inte får tillbaka genom det allmänna systemet föreligger möjlighet att ansöka om momskompensation.

Om momshanteringen brister och inte sker i enlighet med lagar och regler kan det t.ex. innebära att Regionen inte erhåller den kompensation man är berättigad till eller att Regionen drar på sig extra kostnader i form av skattetillegg i det vanliga skattesystemet. För att minska risk för felaktig hantering är en förutsättning en god intern kontroll med väl fungerande organisation, styrning och rutiner.

Att Regionen hanterar momsen i två olika system, dels det allmänna systemet och dels systemet för momskompensation, medför bland annat att ingående moms på inköp ska delas upp mellan systemen. Uppdelningen ska göras utifrån vad inköpet avser, vilket normalt komplicerar momshanteringen. Regionen har dessutom möjlighet att erhålla kompensation för "dold" moms på upphandlade tjänster inom t.ex. utbildning och vård.

2.1 Syfte

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen har en ändamålsenlig styrning och kontroll av momshanteringen och att redovisningen av moms är rättvisande.

För att besvara syftet ställs följande revisionsfrågor:

Styrning

- Finns aktuella och kända rutiner och anvisningar som beskriver momshanteringen?
 - Omfattas hantering av utländsk moms i rutiner och anvisningar?
 - Tydliggör anvisningarna om avdragsrätt, avdragsförbud, avdragsbegränsningar m.m. för ingående moms?
- Sker uppföljning av att rutinerna följd?

Kompetens

- Har berörda kännedom om rutiner för momshantering och vilka styrande dokument finns?
- Finns rutin för att bevaka och informera om nya regelverk inom området?
- Har ekonomipersonal och ansvariga tillräcklig och lämplig utbildning för att hantera moms?

Rättvisande räkenskaper

- Sker redovisning av moms på ett tillfredsställande sätt?
- Sker ansökan om ersättning för ökade kostnader som uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, social omsorg och utbildning samt hyra av lokal för vissa former av särskilt boende på ett korrekt sätt?
- Redovisas moms vis inköp av varor och tjänster från utlandet på ett korrekt sätt?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar perioden januari till december 2017.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallag (1991:900)
- Lag (1997:614) om kommunal redovisning
- Mervärdesskattelagen (1994:200)
- Lag (2005:807) om ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner, landsting, kommunalförbund och samordningsförbund
- Skatteverkets allmänna råd och uttalanden

2.4 Ansvarig nämnd

Ansvarig nämnd är styrelsen för Region Jämtland Härjedalen.

2.5 Projektorganisation/granskningsansvariga

Granskningen har utförts av Marie Hedin, senior momsspecialist, i samarbete med Jennifer van der Gronden, junior momsspecialist.

2.6 Oberoende och integritet

Vi har i enlighet med Skyrevs rekommendation nr 2 prövat vårt oberoende. Vi har inte funnit några sådana omständigheter som tyder på att vårt oberoende och integritet kan ifrågasättas.

2.7 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Samtal och intervjuer med berörda tjänstemän på ekonomi- och personalavdelningen samt regionala utvecklingsförvaltningen

- Genomgång av tillgängliga rutinbeskrivningar
- Stickprov av transaktioner och inlämnade momsdeklarationer (förteckning finns i Bilaga 1)

3 Resultat av granskningen

Resultatet av vår granskning presenteras nedan på så sätt att inledningsvis beskrivs Regionens verksamhet, rutiner och hantering av moms (avsnitt 3.1–3.4) och därefter, följer våra kommentarer till befintliga rutiner och momshantering (avsnitt 3.5) och i samma avsnitt besvaras även revisionsfrågorna.

3.1 Allmänt om momshantering i verksamheten

Största andelen moms som återbetalas till Regionen är ersättning som erhålls genom det s.k. kommunkontosystemet. Det är dels återbetalning av all moms inom ramen för den momsfria regionala verksamheten (myndighetsutövning) och dels kompensation för ”dold” moms som Regionen får betala vid upphandling av tjänster som är momsfria inom t.ex. vård, omsorg och utbildning.

För inköp där det på fakturan finns öppet debiterad moms tillämpar Regionen en fördelningsnyckel mellan verksamhet för vilken allmänna momsregler tillämpas och verksamhet för vilken ersättning erhålls genom kommunkontosystemet. Fördelningsnyckeln beräknas på Regionens omsättning och hur stor del av omsättningen som är momsfri. Fördelningsnyckeln är enligt uppgift godkänd av Skatteverket, men något skriftligt godkännande finns inte. För 2017 fördelar Regionen all öppen fakturerad moms utifrån fördelningsnycklarna 96 % respektive 4 %. Den största andelen, 96 %, av all öppen fakturerad moms redovisas i kommunkontosystemet och resterande del, 4 %, redovisas enligt allmänna momsregler i momsdeklarationen. Fördelningsnyckeln kontrolleras varje år och eventuella förändringar påverkar nästkommande års fördelning mellan affärsmoms och kommunkontosystemet.

Ersättning för moms vid upphandling av momsfria verksamheter såsom vård, omsorg och utbildning beräknas enligt två olika alternativ. Alternativ 1 får alltid användas och innebär 6 % kompensation för hela den kostnad som ger rätt till ersättning. Alternativ 2 innebär ersättning med 18 % på lokalkostnader och 5 % på övriga kostnader och får endast användas om det framgår av fakturan hur stor del av kostnaden som avser lokalen.

Regionen ansöker uteslutande om ersättning enligt Alternativ 1 d.v.s. ersättning begärs enligt den generella kompensationen om 6 %.

3.2 Rutinbeskrivning för momshantering

För hantering av moms på inkommande fakturor finns två särskilda skrivelser ”Moms kommunkontosystemet” och ”Momskompensation, särskilt statsbidrag”. Det förstnämnda dokumentet är ett nyproducerat dokument som efter godkännande är tänkt

att läggas ut på Regionens intranät. Det andra dokumentet finns endast hos en enskild medarbetare på ekonomi- och personalavdelningen.

I den förstnämnda skrivelsen ("*Moms kommunkontosystemet*") beskrivs allmänt de olika system för momshantering som finns i en region; den allmänna moms (även benämnd affärsmoms) och momskompensation där den senare ersätts inom ramen för det s.k. kommunkontosystemet. Den första skrivelsen beskriver även de särskilda regler som gäller avseende folktandvården, denna beskrivning följer det beslut om regler för ekonomisk redovisning av tandvårdsverksamheten som fattats av regionstyrelsen 2017-01-25.

I den andra skrivelsen ("*Momskompensation, särskilt statsbidrag*") beskrivs kortfattat reglerna för momskompensation och när de olika procentsatserna, 6 respektive 18 och 5, blir tillämpliga. Även det praktiska tillvägagångssättet för hur uppgifter i bokföringen tas fram för att antingen hamna i momsdeklarationen eller i ansökan om ersättning för momskompensation beskrivs i skrivelsen.

Som komplement till dessa båda skrivelser finns ett dokument som benämns "*Mervärdesskatt vid köp och eller hyra/leasing av bilar, lastbilar och bussar*". Detta dokument berör avdragsförbud respektive avdragsbegränsningar avseende bilar. Dokumentet är kategoriserat som ett regeldokument. Dokumentet finns att tillgå på Regionens intranät.

Härutöver har vi fått ta del av ett utkast till ett regeldokument som benämns "*Representation, personalförmåner, resor och gåvor*". Dokumentet är varken färdigställt eller officiellt. Avsikten är dock att dokumentet inom kort ska publiceras på Regionens intranät.

3.3 Hantering av inkommande fakturor och redovisning av moms

Hantering av inkommande fakturor följer följande flöde:

1. I samband med att en ny leverantör läggs upp, åsätts leverantören en kod benämnd "motpart". Koden är relevant för momshanteringen då den indikerar om fakturan innehåller öppet debiterad moms eller dold moms.
2. Alla fakturor, oavsett om de är elektroniska eller fysiska, läses in i systemet. Inlästa fakturor ska innehålla vissa uppgifter t.ex. datum, beställarreferens, motpart, belopp och moms. Det sker ingen initial kontroll av att rätt uppgifter gått in i systemet i förhållande till vad som angivits på fakturan.
3. Inkommande fakturor kan "fastna" av olika anledningar och i de fall en faktura fastnar måste en medarbetare på ekonomi- och personalavdelningen manuellt hantera fakturan. Ibland är det fråga om att det elektroniska systemet inte kan läsa av all information som den inkommande fakturan innehåller och ibland saknas tillräcklig information för att kunna hantera fakturan. Saknas information om t.ex. beställarreferens och medarbetaren på ekonomi- och personalavdelningen inte kan utläsa detta från övrig information på fakturan kontaktas leverantören för komplettering.

4. Fakturorna ankomstregistreras och en initial kontering sker på kontona 2410 (leverantörsskulder), 1677 (ingående moms skattefri verksamhet) respektive 2993 (preliminärbokning leverantörsfaktura).
5. Utifrån beställarreferens fördelas de inkomna fakturorna till den förvaltning och den person som gjort inköpet för vidare hantering av fakturan.
6. Hos respektive förvaltning hanteras fakturan normalt av två handläggare. Handläggare 1, beställaren, eller den administratör som beställaren bestämmer, tar emot fakturan, mottagningsattesterar, kontrollerar att fakturan stämmer och konterar densamma.
7. Vid kontering hos Handläggare 1 görs ingen bedömning avseende om momsen är avdragsgill affärsmoms eller om den ska återvinnas genom momskompensation. Handläggaren för om beloppet på konto 2993 (preliminärbokning leverantörsfaktura) till ett kostnadskonto.
8. Handläggare 2, normalt en chef, granskar konteringen och attesterar för betalning. När betalningsattestering skett får ekonomi- och personalavdelningen uppgift om att fakturan ska betalas och finns för utbetalningskontroll. En utbetalningskontrollant på ekonomi- och personalavdelningen attesterar och därefter bokförs fakturan och avdelningen utför betalningen.
9. Månatligen upprättar ansvarig handläggare på ekonomi- och personalavdelningen momsdeklaration och ansökan om momskompensation. En fördelning av den öppet debiterade momsen som initialt bokförts på konto 1677 görs utifrån fördelningsnyckeln, vilket innebär att 4 % redovisas i momsdeklarationen och resterande 96 % redovisas i ansökan om momskompensation. Den ersättning som ska ligga till grund för momskompensation söker ansvarig handläggare fram genom att ange aktuella motpartskoder i kombination med särskilt angivna kostnadskonton.
10. Utifrån uppgift om motpart framgår hur stor del av den beräknade momskompensationen som ska fördelas ut till respektive förvaltning. Utbetalning av momskompensation sker i direkt anslutning till att ekonomi- och personalavdelningen har lämnat in ansökan om momskompensation, inte när ersättningen utbetalats från Skatteverket. Uppföljning eller kontroll efter utbetalning från SKV sker ej.

3.4 Redovisning av moms

Både ansökan om momskompensation och den allmänna momsdeklarationen upprättas månadsvis av en särskild handläggare på ekonomi- och personalavdelningen. Beskrivningar av tillvägagångssätt för avstämning av konton, justeringar samt redovisning i momsdeklaration och ansökan om momskompensation framgår av dokumenten *"Momskompensation, särskilt statsbidrag"* och *"Moms kommunkontosystemet"*. Inget av dokumenten finns för närvarande tillgängliga på Regionens intranät, avsikten är dock att båda ska publiceras på intranätet.

3.5 Vår bedömning

3.5.1 Allmänt

Vår bedömning är att gällande moms­lagstiftning följs utom vad gäller hantering av förvärv av såväl varor som tjänster från andra EU länder respektive tjänster från länder utanför EU. Ansökan för ersättning av moms­kompensation står inte i strid med gällande lagstiftning. Att det är få personer som hanterar moms­redovisningen samt avsaknaden av heltäckande rutiner och anvisningar gör hanteringen sårbar och risk för brister finns. Sammantaget bedömer vi att momshanteringen kan förbättras.

Som framgår ovan sker fakturahantering och moms­redovisning centralt hos ekonomi- och personalavdelningen och de olika förvaltningarna har endast till uppgift att kontrollera de inkommande fakturornas riktighet samt utföra kostnads­kontering. Hanteringen är inarbetad och utförs på likartat sätt i de olika förvaltningarna, bortsett från den regionala utvecklings­förvaltningen (denna berörs särskilt under avsnitt 3.5.3).

Till följd av att det är ett stort antal som är behöriga att beställa i de olika förvaltningarna samt att det inte nödvändigtvis är den som är beställare som är den som konterar leverantörs­fakturan går det inte att bedöma huruvida rätt moms­kompetens finns ute i förvaltningarna. Dock sker ingen moms­kontering ute på förvaltningarna eftersom dessa personer endast kostnads­konterar. Med nuvarande hanterings­flöde är vår bedömning att förvaltningarna inte nödvändigtvis måste ha en särskild kompetens­nivå för att återvinning av erlagd moms, antingen genom moms­deklaration eller genom moms­kompensation, ska bli korrekt.

Moms­konteringen sker uteslutande på ekonomi- och personalavdelningen. Vår uppfattning är att kunskapen kring momshanteringen hos berörda tjänstemän på ekonomi- och personalavdelningen i vissa avseenden är god och i vissa avseenden är bristfällig. Det finns ingen uttalad plan för utbildning, varken för personal på ekonomi- och personalavdelningen eller för de olika förvaltningarna. Vår bedömning är att det finns ett utbildnings­behov.

3.5.2 Revisionsfrågorna

Nedan följer våra specifika synpunkter och kommentarer till de revisions­frågor vår granskning syftat till att besvara.

3.5.2.1 *Finns aktuella och kända rutiner och anvisningar som beskriver momshanteringen och sker uppföljning av att rutinerna följs?*

De rutiner som finns rörande momshantering följer av de tre dokumenten "Moms­kommunkontosystemet", "Representation, personalfrågor, resor och gåvor" samt "Moms­kompensation, särskilt statsbidrag". Det första och det andra av dessa tre dokument är nyproducerade och har inte publicerats på Regionens intranät. Vad gäller det tredje dokumentet finns detta inte längre publicerat på intranätet.

Redovisningsansvarig på ekonomi- och personalenheten och den person på ekonomi- och personalenheten som sköter redovisning av moms i momsdeklaration och ansökan om momskompensation har tillgång till dokumentet. Ingen ytterligare person har tillgång till dessa rutinbeskrivningar.

Vad gäller rutiner och anvisningar kring avdragsförbud och avdragsbegränsningar finns ett regeldokument som både är publicerat och godkänt sedan augusti 2017. Dokumentet avser avdragsförbud och avdragsbegränsningar kopplade till personbilar. Något ytterligare vad gäller avdragsförbud och/eller avdragsbegränsningar finns ej.

Hur hantering av inköp av varor respektive tjänster från annat EU-land eller land utom EU ska ske framgår inte av dokumentet som för närvarande utgör den enda publicerade rutinen. I det nya dokumentet, *Moms kommunkontosystemet*, framgår att Regionen köper en importhanteringstjänst av en extern part. Tjänsten innebär att den externa parten månatligen rapporterar till ekonomi- och personalenheten hur stort beskattningsunderlaget för import är för en specifik månad och därigenom vet ansvarig handläggare på ekonomi- och personalenheten vilka belopp som ska redovisas i momsdeklarationen. Vad gäller inköp av varor och tjänster från andra EU-länder respektive inköp av tjänster från land utom EU finns ingen information.

Det sker ingen efterkontroll av vad som redovisas i momsdeklaration respektive ansökan momskompensation. Någon uppföljning av hur väl rutinen efterlevs görs inte heller.

Vår bedömning är att den rutin som Regionen har inte är tillräckligt omfattande, den saknar exempelvis delar avseende internationell handel, avdragsförbud och avdragsbegränsningar. De nya, ännu ej publicerade, rutinerna med avsikt att komplettera befintlig äldre rutin, är inte tillräckligt detaljerade för en effektiv och korrekt momshantering.

3.5.2.2 *Har berörda kännedom om rutiner för momshantering och vilka styrande dokument som finns?*

Den person på ekonomi- och personalenheten som är ansvarig för momshanteringen vilket ytterst innebär att ombesörja att såväl momsdeklaration som ansökan om momskompensation lämnas in till Skatteverket, har tagit över uppdraget i slutet av 2017 och är således fortfarande i en inlärningsperiod där överlämning sker från tidigare handläggare. Den tidigare handläggaren finns kvar på ekonomi- och personalenheten, men har nya arbetsuppgifter. Vidare har vi kunnat konstatera att redovisningsansvarig på ekonomi- och personalenheten är författare alternativt medförfattare till de momshanteringsrutiner som antingen är, har varit eller ska publiceras. Vår bedömning är att både personen som är sköter momsredovisningen och redovisningsansvarig på ekonomi- och personalenheten har kännedom om rutiner för momshantering och vilka styrande dokument som finns. Hur kännedomen bland övrig personal på ekonomi- och personalenheten är inte utredd.

De personer som har behörighet att beställa varor och tjänster samt de personer som kostnadskonterar inköpsfakturer ute på de olika förvaltningarna, d.v.s. antingen

beställaren eller den administratör som beställaren utser, är aldrig involverade i momshanteringen. Av det skälet har vi inte undersökt närmare vilken kännedom om rutiner eller kunskapsnivå dessa personer har.

För att Regionen ska säkerställa att de tillgodoförs rätt moms, både genom momsdeklaration och genom momskompensation, är det enligt vår bedömning inte nödvändigt att de som berörs av kostnadskontering ute på de olika förvaltningarna har detaljkännedom om vilka styrande dokument eller vilka rutiner för momshantering som finns. Dock anser vi att de olika förvaltningarna saknar en helhetsbild avseende momshanteringen, vilket i sig kan föra med sig risk för att Regionen går miste om momskompensation. Vår bedömning är därför att kännedom om rutiner för momshantering bland berörda personer på de olika förvaltningarna kan förbättras. Regelbunden utbildning för såväl personal på ekonomi- och personalenheten som beställare på förvaltningarna rekommenderas.

3.5.2.3 Finns rutin för att bevaka och informera om nya regelverk inom området?

När rutiner, anvisningar och övrig dokumentation publiceras på intranätet framgår när publicering skett och vem som har publicerat dokumentet. Vanligtvis är ett publicerat dokument giltigt i 12 månader och därefter ska uppdatering ske, detta får den som publicerat automatiskt en påminnelse om. När en nyttigåva publiceras arkiveras det gamla dokumentet och endast det gällande dokumentet återfinns på intranätet. Kategorin på det dokument som ska publiceras avgör ifall författaren kan direktpublicera eller om dokumentet ska granskas av en person med god kunskap i ämnet och/eller godkännas av en chef innan publicering.

Det finns ingen uttalad eller nedtecknad rutin vare sig för nyhetsbevakning inom momsområdet eller hur nyheterna ska spridas internt inom Regionen till berörda avdelningar/personer. Vi anser att någon eller några personer ska ansvara för nyhetsbevakning och informationsspridning.

3.5.2.4 Har ekonomipersonal och ansvariga tillräcklig och lämplig utbildning för att hantera moms?

Av vår granskning framkommer att det finns en specifik person som är ansvarig för att momsdeklaration samt ansökan om momskompensation lämnas in till Skatteverket och att de olika förvaltningarna erhåller den ersättning de har rätt till.

Vår bedömning är att denna person tillsammans med redovisningsansvarig på ekonomi- och personalenheten i vissa delar har tillräcklig kunskap för att handha hanteringen av moms och i vissa delar, t.ex. internationell handel, saknar relevant kunskap. Vår bedömning är att den materiella kunskapsnivån måste höjas både för de personer som idag är involverade i momsredovisningen men även för hela ekonomi- och personalenheten. Vår bedömning är också att kunskapsnivån kring de IT-system som används för redovisning och momshantering också måste höjas.

Det finns ingen uttalad plan för hur redovisningsansvarig på ekonomi- och personalenheten och den som sköter den praktiska hanteringen av momsredovisningen ska höja sin kunskap inom området för internationell handel.

3.5.2.5 *Sker redovisning av moms på ett tillfredsställande sätt?*

Vår samlade bedömning är att Regionen inte redovisar moms på ett tillfredsställande sätt. Regionens momshantering sker till stor del genom manuella sammanställningar och åtgärder och utan inbyggda kontroller. Såsom vi uppfattat rutinen är den både tidskrävande och i viss mån komplicerad och osäker då några kontroller inte finns inbyggda i rutinen. Vi anser att rutinerna för redovisning av moms kan effektiviseras och att tillgängliga system kan utnyttjas för en effektivare och mindre tidskrävande momshantering.

Regionen redovisar inte moms på inköp av varor och tjänster från annat EU-land och inte heller på inköp av tjänster från land utanför EU. Vår bedömning är att avsaknaden av redovisning inte får någon ekonomisk konsekvens och heller inte innebär någon momsrisik för Regionen. Detta eftersom internationell handel innebär att Regionen ska beräkna utgående moms på inköpet, men Regionen har antingen rätt att göra avdrag för ingående moms som motsvarar den framräknade utgående momsen alternativt har Regionen rätt att begära tillbaka ingående moms som motsvarar den utgående momsen så som momskompensation. Det är alltså fråga om en redovisningsteknisk åtgärd för att följa gällande redovisningsregler för internationell handel.

Vidare ansöker inte Regionen om den momskompensation som följer av regionala utvecklingsförvaltningens verksamhet, se avsnitt 3.5.3. Noteras bör att det redan innan vi påbörjat vår granskning bokats in ett möte mellan kontrollern för den regionala utvecklingsförvaltningen och redovisningsansvarig på ekonomi- och personalavdelningen. Avsikten med mötet är att diskutera eventuella möjligheter till momskompensation för förvaltningen.

3.5.2.6 *Sker ansökan om ersättning för ökade kostnader som uppkommer vid upphandling av verksamhet inom sjukvård, social omsorg och utbildning samt hyra av lokal för vissa former av särskilt boende på ett korrekt sätt?*

Enligt den rutin som tillämpas för ansökan om ersättning tillgodoräknas förvaltningar som har rätt till kompensation ersättning redan i samband med att ansökan om kompensation lämnas till Skatteverket. Respektive förvaltning har således ingen möjlighet att själva följa upp eller kontrollera om kompensationen är korrekt beräknad i förhållande till förvaltningens kostnader.

Såvitt vi kan bedöma fångas relevanta ersättningar upp och kompensation begärs för dold moms. Dock gäller även här som vid övrig momshantering att inga efterkontroller görs vilket är en brist enligt vår mening.

Vid vår granskning har det framkommit att Regionen inte upphandlar tjänster som inkluderar lokal, t ex vårdplatser. Följaktligen begär 6 % kompensation (Alternativ 1) för

hela den kostnad som ger rätt till ersättning. Vår bedömning är att nuvarande hantering är korrekt.

Det finns ingen rutin eller motsvarande som beskriver hur handhavande personal ska hantera en faktura som innehåller upphandlad vård inklusive lokaler varför vår rekommendation är att en sådan rutin upprättas.

3.5.2.7 Redovisas moms vid inköp av varor och tjänster från utlandet på ett korrekt sätt?

Regionen redovisar moms på import av varor från land utanför EU i enlighet med de regler som infördes 1 januari 2016. Detta till följd av att Regionen köper in en tjänst där Regionen månatligen får reda på hur stort beskattningsunderlaget för import är från en extern part som biträder vid tullhanteringen och förser ansvarig handläggare på ekonomi- och personalenheten med de uppgifter som ska redovisas i momsdeklarationen.

Regionen redovisar däremot inte moms på inköp av varor från EU. Inte heller redovisas moms på inköp av tjänster från EU och icke EU land.

Vår bedömning är att inköp av varor och tjänster från utlandet inte redovisas på ett korrekt sätt eftersom ingen förvärvsbeskattning sker. Till följd av att Regionen antingen har full avdragsrätt i momsdeklarationen eller full återbetalningsrätt genom momskompensation för inköpen innebär förfarandet inget skatteundandragande. Dock är detta något som snarast måste åtgärdas eftersom det är obligatoriskt att göra denna redovisning.

3.5.3 Momshantering för regionala utvecklingsförvaltningen

Vid vår granskning har framkommit att den regionala utvecklingsförvaltningen inte omfattas av momsrutin, kopplad till ansökan om momskompensation som finns i Regionen och som beskrivs ovan. Vid vår informationsinhämtning har framkommit att controller för regionala utvecklingsförvaltningen och redovisningsansvarig för ekonomi- och personalavdelningen har iakttagit avsaknaden av momshantering för förvaltningen och som en del av en åtgärdsplan för detta har ett möte bokats.

Från de intervjuer vi har haft vill vi belysa två områden där vår bedömning är att Regionen har rätt att ansöka om momskompensation.

3.5.3.1 Interkommunal ersättning

Detta avser ersättningar som lämnas när en regionmedborgare vill studera vid en folkhögskola som är belägen utanför Regionen alternativt bedrivs av någon annan än Regionen.

3.5.3.2 *Inhyrda lärare*

Den lärarkompetens som hyrs in för att användas i förvaltningens utbildningsverksamhet utgör sådana inköpta konsulttjänster som innehåller dold moms och som Regionen därmed kan erhålla momskompensation för

4 **Slutsats och rekommendationer**

Regionens revisorer vill säkerställa att rapportering av moms sker i enlighet med gällande lagar och regler samt att Regionen erhåller den momskompensation man är berättigad till.

Regionens momshantering är ändamålsenlig och följer, i stort sett, gällande lagar och regler. Vid vår granskning har vi funnit att Regionen inte redovisar moms på inköp av varor eller tjänster från andra EU-länder och inte heller inköp av tjänster från länder utanför EU. Vidare har inte Regionen tillvaratagit sin rätt att ansöka om momskompensation för inköp som görs inom ramen för den regionala utvecklingsförvaltningen.

Vi har också funnit brister i befintliga rutinbeskrivningar och i vissa fall saknas helt anvisningar kring hantering av speciella situationer. Vi har också konstaterat att det i vissa fall saknas kompetens och erfarenhet av att hantera komplexa och/eller komplicerade momsfrågor.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi styrelsen för Region Jämtland Härjedalen att:

- Säkerställa att Regionen tillvaratar rätten att ansöka om momskompensation för inköp som görs inom ramen för den regionala utvecklingsförvaltningen och retroaktivt ansöker om kompensation för 2015, 2016 och 2017.
- Utveckla och komplettera befintligt dokument som används som rutin för momshantering (Momskompensation, särskilt statsbidrag) och gör det tillgängligt på Regionens intranät. T.ex. bör det kompletteras med anvisning avseende hanteringen av inköp från utlandet, såväl inköp av varor och tjänster från annat EU-land, som import av varor samt inköp av tjänster från land utom EU. Rutinen bör också kompletteras med regler om avdragsförbud och avdragsbegränsningar inom mervärdesskattelagens område.
- Se över de olika dokument, rutiner och anvisningar som har direkt eller indirekt anknytning till momshanteringen och sammanfoga dem alternativt hänvisa till respektive dokument på ett tydligt sätt.
- Förse samtliga dokument, rutiner eller anvisningar med uppgift om när senaste uppdateringen är gjord och vad som är nytt alternativt förändrat.

Region Jämtland Härjedalen
Granskning av momshantering
KPMG AB
2018-02-12

- Genomföra en generell momsutbildning för all personal inom förvaltningarna som i någon omfattning konterar fakturor och en mer fördjupad momsutbildning för ekonomi och personalavdelningen.
- Se över möjligheten att effektivisera momshanteringen, inklusive uppföljning och kontroll av densamma, utifrån befintliga IT-system.

KPMG, dag som ovan

Marie Hedin
Director, Indirect Tax

Jennifer van der Gronden
Associate, Indirect Tax

Bilagor:

- 1 Förteckning över stickprovsmaterial